

Souhrnná teritoriální informace:

Srbsko

Zastupitelský úřad ČR v Srbsku 20. 7. 2021 14:35

Srbská republika vznikla jako následnický stát někdejšího soustátí Srbska a Černé Hory po vyhlášení nezávislosti Černé Hory v červnu 2006. Politickým systémem Srbské republiky je parlamentní demokracie. Srbský parlament je jednokomorový. Srbsko je kandidátskou zemí Evropské unie.

Srbsku se v poslední době říká "balkánský tygr", hlavně kvůli nejrychleji rozvíjející se ekonomice v regionu. Srbsku se navzdory ekonomické krizi ve světě způsobené epidemií koronaviru podařilo zachovat výrobní kapacity a zabránit výraznějšímu poklesu ekonomiky země. K odolnosti srbského vývozu a celkové ekonomiky přispěl balíček komplexních hospodářských opatření přijatých srbskou vládou (6 mld. EUR, tj. 12,7 % HDP), příznivá struktura ekonomiky a zvýšená odvětvová a geografická diverzifikace vývozu dosažená v předchozích letech. Reálný pokles hrubého domácího produktu v roce 2020 činil pouze -1,1 %, což se jeví jako jeden z nejlepších výsledků v Evropě. Pro rok 2021 se očekává vysoký nárůst na úrovni 4 % HDP a v dalších letech ve střednědobém horizontu udržitelný růst cca 3 - 4 % HDP.

Obchodní výměna mezi ČR a Srbskem za rok 2020 dosáhla téměř 1.177 mil. EUR. Hodnota českého exportu činila 600,9 mil. EUR a za posledních deset let se zvýšila 2,4x. ČR má se Srbskem kladnou obchodní bilanci. Českému exportu dominují automobily a díly, elektrická energie, stroje automat. zpracování dat, přístroje přijímací vysílání, TV přijímače a monitory, elektrická akumulátory. Perspektivními sektory jsou např. dopravní průmysl a infrastruktura, železniční a kolejová doprava, energetický průmysl, stavební průmysl, strojírenský průmysl, vodohospodářský a odpadní průmysl, zemědělský a potravinářský průmysl.

Z hlediska obchodního jednání je možné konstatovat, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Jisté odlišnosti jsou ve volnějším vnímání času, výraznější rétorice, apod. Srbové velmi dají na první dojem, který jim vydrží překvapivě dlouho, a který je obtížné změnit. Mentalitě Srbů je vlastní, že v zájmu příznivého průběhu jednání snadno slíbí něco, co pak nemohou splnit. Srbové ne vždy rádi plánují a v jejich práci můžeme narazit na improvizování. Velmi neradi ustupují, a jestliže nevědí kudy kam, vymlouvají se na nedostatek pravomoci a omezené rozhodovací možnosti. Podnikání a obchodování v Srbsku je, stejně jako v jiných zemích, především o lidech a vztazích. Je třeba obrnit se trpělivostí a umět se dohodnout, nacházet kompromisy a styčné body i tam, kde se to zprvu zdá nemožné. Osobní přítomnost nelze nahradit e-mailů a kontrola realizace dohodnutých ujednání je naprosto zásadní.

Srbsko je bezesporu atraktivní zemí pro zahraniční podnikatele, a to nejen z hlediska vzájemné výměny zboží a služeb, ale velmi perspektivní může být i oblast zahraničních investic.

Základní údaje	
Hlavní město	Bělehrad
Počet obyvatel	6,94 mil.
Jazyk	srbsština
Náboženství	85 % pravoslavné
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Aleksandar Vučić
Hlava vlády	Ana Brnabić
Název měny	srbský dinár (RSD)
Cestování	
Časový posun	0 hod
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Tomáš Kuchta
Ekonomický úsek	Ing. Miroslav Čančík
Konzulární úsek	Mgr. Petra Feiková
CzechTrade	Mgr. Martin Šmejč
Czechinvest	ne
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	59,4
Hospodářský růst (%)	4,0
Inflace (%)	2,0
Nezaměstnanost (%)	12,4

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Srbsko je parlamentní republika. Zákonodárná moc je vykonávána jednokomorovým Národním shromážděním, jehož 250 poslanců je voleno v přímých volbách na základě proporčního systému na čtyřleté funkční období.

V posledních parlamentních volbách 21. 6. 2020 zvítězila opět Srbská pokroková strana/SNS (60,65 % hlasů, 188 mandátů). Dne 5. 10. 2020 pověřil prezident a předseda SNS Aleksandar Vučić sestavením vlády opět Anu Brnabić. Její 23-členná vláda, v níž kromě ministrů SNS zasedli i zástupci Socialistické strany Srbska/SPS a Srbské vlastenecké unie/SPAS, získala 28. 10. 2020 důvěru parlamentu. Mezi priority vlády zařadila staronová premiérka boj s pandemií COVID-19, zajištění životních zájmů Srbů na Kosovu, boj proti organizovanému zločinu, zachování samostatnosti země a jejího nezávislého rozhodování, urychlení reformy na cestě do EU a posílení ekonomiky. Mezi konkrétní cíle nové vlády patří výstavba metra, železnic a dálnic, investice do klinických center (Bělehrad, Niš, Vranje) a nemocnic (Leskovac, Prokuplje) i do obrany.

V čele státu stojí prezident volený přímo na pětileté funkční období. Ve volbách v dubnu 2017 zvítězil již v prvním kole (55,08 % hlasů) tehdejší premiér Aleksandar Vučić, který již několik let zůstává díky podpoře převážné většiny médií i reálným ekonomickým výsledkům země zdaleka nejpopulárnějším politikem.

Složení srbské vlády:

Předsedkyně vlády – Ana Brnabić (SNS), první místopředseda vlády a ministr školství, vědy a technologického vývoje – Branko Ružić (SPS), místopředseda vlády a ministr zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství – Branislav Nedimović (SNS), místopředsedkyně vlády a ministryně hornictví a energetiky – Zorana Mihajlović (SNS), místopředseda vlády a ministr obrany – Nebojša Stefanović (SNS), místopředsedkyně vlády a ministryně kultury a informací – Maja Gojković (SNS), ministr financí – Siniša Mali (SNS), ministryně hospodářství – Andjelka Atanasković (SNS), ministryně životního prostředí – Irena Vujović (SNS), ministr stavebnictví, dopravy a infrastruktury – Tomislav Momirović (nestraníček), ministryně obchodu, cestovního ruchu a telekomunikací – Tatjana Matić (SDPS), ministryně spravedlnosti – Maja Gojković (SNS), ministryně pro státní správu a místní samosprávu – Marija Obradović (SNS), ministryně pro lidská práva a sociální dialog – Gordana Čomić (DS do května 2020, v současnosti nestraníček), ministr vnitra – Aleksandar Vulin (Hnutí socialistů), ministr zahraničí – Nikola Selaković (SNS), ministryně pro evropskou integraci - Jadranka Joksimović (SNS), ministr zdravotnictví – Zlatibor Lončar (SNS), ministryně práce, zaměstnanosti a pro veterány a sociální otázky – Darija Kisić-Tepavčević (nestraníček), ministr pro demografii a péči o rodinu – Radomir Ratko Dmitrović (SPAS – Srbský patriotický svaz), ministr mládeže a sportu – Vanja Udovičić (SNS), ministr pro péči o venkov – Milan Krkobabić (PUPS), ministr bez portfeje, odpovědný za inovace a technologický rozvoj – Nenad Popović (SNP - Srbská lidová strana), ministr bez portfeje, odpovědný za rozvoj zaostalých obcí – Novica Tončev (SPS).

1.2 Zahraniční politika země

Oficiálním strategickým cílem Srbska je vstup do Evropské unie. Srbská zahraniční politika se vyznačuje pragmatismem daným ekonomickými zájmy a snaží se vytěžit maximum z balancování mezi Západem a Východem. Kromě Bruselu jsou jako další základní azimuty srbské zahraniční politiky označovány Moskva, Peking a Washington, důraz je rovněž kladen na dobré vztahy se sousedními zeměmi. Za nejvyšší prioritu je zároveň považována „obrana suverenity a teritoriální integrity Srbska“, což v praxi znamená kampaň za odzunnání Kosova a proti jeho členství v mezinárodních organizacích.

Proces přiblížení členství Srbska v EU byl zahájen v dubnu 2008 podpisem Dohody o stabilizaci a přidružení, která vstoupila v platnost 1. 9. 2013 (ke zpoždění došlo zejména v důsledku požadavku plné spolupráce Bělehradu s Mezinárodním tribunálem pro bývalou Jugoslávii/ICTY). V prosinci 2009 podalo Srbsko přihlášku k členství v EU, kandidátský status získalo v březnu 2012 a v lednu 2014 byly zahájeny přístupové rozhovory. Z celkem 35 vyjednávacích kapitol jich bylo dosud otevřeno 18, z nich 2 byly provizorně uzavřeny.

Srbsko deklarovalo rezolucí parlamentu na konci roku 2007 „vojenskou neutralitu“, ta však není součástí ústavy a oficiálně byla poprvé

potvrzena v Národní bezpečnostní strategii schválené vládou a parlamentem až v prosinci 2019. Základní linie vojenské neutrality ale Srbsku nebrání spolupracovat ve vojenské a bezpečnostní oblasti s NATO (Individuální akční plán partnerství/IPAP) i s Ruskem a dalšími členskými státy Organizace smlouvy o kolektivní bezpečnosti (pozorovatelský status).

1.3 Obyvatelstvo

Podle posledních zveřejněných údajů Statistického úřadu Srbska (2019) činí celkový počet obyvatel 6 945 235, z čehož 51,3 % připadá na ženy (3 561 503), na muže pak 48,7 % (3 383 732).

Hustota obyvatelstva je cca 90 obyvatel na kilometr čtvereční. Průměrný dožitý věk dosahuje 73 let u mužů, 78 u žen. V produktivním věku (15-64 let) je 65 % obyvatelstva. Oficiálně zaměstnaných je cca 2,225 mil. osob, z nichž většina pracuje v soukromém sektoru, ve státním sektoru je cca 30 % pracovníků. Roční přírůstek populace je negativní a dosáhl -5,4%. Podíl mládeže je nízký (14,3 %) s tendencí dalšího poklesu, zatímco podíl seniorů trvale roste. Podle střednědobé projekce by v r. 2041 celkový počet obyvatel činil 6 522 206, s průměrným věkem 46,5 let (0-15 let 11,7 %, starší 65 let 33,9 %).

Co se národnostního složení týče, tvoří Srbové 83,32 % obyvatelstva, následují Maďaři (3,53 %), Romové (2,05 %), Bosňáci (2,02 %), Chorvaté (0,80 %), Slováci (0,73 %), Černohorci (0,54 %). V Srbsku je oficiálně zaregistrováno celkem 21 národnostních menšin, mezi kterými je i česká krajanská komunita.

Náboženské vyznání obyvatelstva je rozloženo následovně: pravoslavní 84,6 %, katolíci 5 %, muslimové 3 %, ateisté 1,1 %, protestanti 0,9 %, ostatní 5,4 %.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Srbská ekonomika se řadí mezi malé ekonomiky, s nižší konkurenceschopností a závislostí na externím prostředí. Dvě třetiny exportu míří do EU. Pozitivní je dobrá diverzifikace srbské ekonomiky a vysoký podíl výrobního průmyslu. Srbské národní hospodářství zaznamenává v posledních letech růst. Významný pokrok učinila země v oblasti privatizace a makroekonomické stability. Srbsko získalo v roce 2012 status kandidáta členství v EU a vstup do EU je prioritním cílem i současné vlády.

Podle údajů Statistického úřadu Srbska za rok 2020 se Srbsku, navzdory ekonomické krizi ve světě způsobené pandemií viru covid-19, podařilo zachovat výrobní kapacity a zabránit výraznějšímu poklesu ekonomiky země. K odolnosti srbského vývozu a celkové ekonomiky přispěl balíček komplexních hospodářských opatření přijatých srbskou vládou, příznivá struktura ekonomiky a zvýšená odvětvová a geografická diverzifikace vývozu dosažená v předchozích letech. Inflace zůstala již sedmý rok po sobě nízká a stabilní a odhaduje se v roce 2020 na 1,6 %. Podle předběžného odhadu srbského statistického úřadu činil reálný růst hrubého domácího produktu v roce 2020 -1,1 %, což se jeví jako jeden z nejlepších výsledků v Evropě. Pokles HDP o 1,1 % je způsoben zejména poklesem aktivit v cestovním ruchu, pohostinství, osobní dopravě a rekreačních a kulturních službách. Snížení stavební činnosti a celkových fixních investic na roční úrovni bylo minimální. Průmyslová výroba vzrostla o 0,2 %, čímž díky silné diverzifikaci byla potvrzena její ekonomická odolnost. Pokles aktivit zaznamenaly zejména sektory služeb, které byly během pandemie nejvíce zasaženy. Počet turistických nocí tak byl ve srovnání s loňským rokem nižší o 37,5 %, tržby v pohostinských zařízeních o 26,8 % a doprava klesla o 33,4 %.

Za rok 2020 prokázal srbský export zboží silnou odolnost vůči pandemii a na meziroční úrovni bude nižší pouze o 3,5 %, dovoz pak o 3,0 %. Pokles vývozu zboží byl způsoben zejména poklesem vývozu zpracovatelského průmyslu v kontextu zpomalení globální poptávky, nieméně vývoz zemědělských produktů díky velmi příznivým sezónním podmínkám zaznamenal silný růst, a to ve výši 5 %. K poklesu srbského dovozu došlo primárně v důsledku nižšího dovozu energií a reprodukčních produktů, zatímco nadále rostl import spotřebního zboží. Zahraniční výměna zboží za rok 2020 dosáhla 42,6 mld. EUR. Vývoz činil 18,3 mld. EUR a dovoz 24,3 mld. EUR. Mezi hlavní srbské exportéry patří čínské železárny HBIS Group – Smederevo Steelworks, pneumatikárna Tigar Tyres Pirot, hutě mědi Zijin Bor, automobilka Fiat Chrysler Automobiles (FCA) Serbia a petrolejářská společnost NIS.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,5	4,3	-1,1	4,0	3,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	18 295,8	19 494,4	19 710,0	20 880,0	21 990,0
Inflace (%)	2,0	1,7	1,6	2,0	2,6
Nezaměstnanost (%)	12,7	10,4	9,8	12,4	12,9
Export zboží (mld. USD)	17,8	18,4	18,3	18,7	19,1
Import zboží (mld. USD)	23,8	24,7	24,3	24,8	25,7
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-6,0	-6,3	-6,0	-6,1	-6,6
Průmyslová produkce (% změna)	1,3	0,2	0,2	3,0	2,3
Populace (mil.)	7,0	7,0	6,9	6,9	6,9
Konkurenceschopnost	65/140	72/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	4/7	4/7	4/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Pandemie covid-19 a globální zpomalení mají na Srbsko menší negativní dopady ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi díky dosažené makroekonomické a finanční stabilitě, předchozí dynamice růstu vytvořeného fiskálního prostoru, včasnému a komplexnímu balíčku opatření a diverzifikované struktuře ekonomiky. Ratingová společnost Moody's dokonce zvýšila úvěrový rating Srbska z Ba3 na Ba2 a zároveň definovala, že existují stabilní vyhlídky na další zvyšování hodnocení Srbska. Moody's odhaduje, že srbská ekonomika prokázala odolnost v podmínkách pandemie a že má ve střednědobém horizontu velmi dobré vyhlídky na hospodářský růst. Jako klíčové faktory odolnosti a příznivého ekonomického výhledu agentura poukazuje na nízkou a stabilní inflaci, relativní stabilitu směnného kurzu, sníženou vnější nerovnováhu a plně krytí deficitu běžného účtu přílivem přímých zahraničních investic. Moody's také uvádí jako faktor lepšího hodnocení země adekvátní úroveň srbských devizových rezerv, zvýšenou ekonomickou diverzifikaci a snížená fiskální rizika. Politická stabilita a úspěšné provádění reforem, stejně jako stabilní bankovní systém v Srbsku, patří mezi důležité faktory, které Srbsko přibližují k nejvyššímu investičnímu hodnocení.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,5
Veřejný dluh (% HDP)	53,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,0
Daně	
PO	15 %
FO	10%, 20 %
DPH	20 %

Dne 10. prosince 2020 schválil Parlament Srbska rozpočet na r. 2021 a příslušné prováděcí zákony. Rozpočet předpokládá celkové příjmy ve výši 1336 mld. RSD a výdaje ve výši 1514 mld. RSD. Projektovaný deficit činí 178,5 mld. RSD, resp. 3 % HDP. Srbské ministerstvo financí předpokládá, že díky takto sestavenému rozpočtu dosáhne hospodářský růst Srbska v tomto roce úrovně 4 - 6 %. Kvůli zachování stability na devizovém trhu Národní banka Srbska v loňském roce prodala 1,62 mld. EUR. I přes negativní pandemické vlivy pokračoval silný příliv přímých zahraničních investic, které za r. 2020 dosáhly 2,3 mld. EUR.

Devizové rezervy koncem února 2021 dosáhly 13,4 mld. EUR.

Veřejný dluh Srbska k 28. 2. 2021 činil 27 mld. EUR, resp. 53,5 % HDP.

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém Srbské republiky je postaven na standardním modelu. Působí zde jedna státní centrální banka (Národní banka Srbska-NBS) a řada komerčních bank. Komerční banky provádějí svoji činnost samostatně a pod dozorem státního bankovního dozoru. Celkem je v Srbsku cca 30 komerčních bank.

Mezi největší a nejvýznamnější komerční banky v Srbsku patří Komercijalna banka, Banca Intesa, Raiffeisen Bank, UniCredit Bank Srbija, Eurobank.

Expobank CZ koupila v březnu 2017 v Srbsku banku Marfin Bank, dosud náležející kyperské bance Cyprus Popular Bank. Prodáváný srbský finanční dům (původně Centrobanka) byl založen v roce 1990 a po akvizici kyperskou stranou působil od r. 2008 pod názvem Marfin Bank Beograd. Banka má v Bělehradě a dalších regionech Srbska 18 poboček a tržní podíl necelé 1 %. S jejími akciemi se obchoduje na bělehradské burze.

Dalším investičním vstupem je akvizice skupiny PPF do Telenor Bank v roce 2019. Transakce byla součástí akvizice telekomunikačních aktiv operátora Telenor ve střední a východní Evropě, konkrétně v Maďarsku, Bulharsku, Černé Hoře a Srbsku. Telenor Banka byla součástí skupiny Telenor, která ji získala v roce 2013 od KBC Bank Srbsko. V září 2014 byla přejmenována na Telenor Banku. Banka se specializuje na inovativní on-line finanční služby a jako první v Srbsku zavedla mobilní a internetové bankovníctví. Telenor Banka má cca 400 tisíc klientů. Ke konci roku 2018 banka spravovala aktiva ve výši 135 milionů EUR.

Specifika platebního styku:

- Není součástí EU ani SEPA prostoru, IBAN ale používán.
- Většina plateb z/do Srbska v EUR.
- Poplatky korespondenčních bank lze eliminovat tzv. přímým trasováním.

Zajištění rizik - bankovní produkty

Bankovní záruky

- Používají se všechny typy bankovních záruk: platební, neplatební

- Zajišťující záruky – alternativa zajištění poskytnutého financování
- V případě požadavku na protizáruku, je nutné řešit v dostatečném časovém předstihu

Dokumentární akreditivy

- Standardní praxe
- LC na viděnou
- LC s odloženou platbou až 5 let
- Standby LC

Dokumentární inkasa

- Vydání dokumentů proti placení
- Vydání dokumentů proti akceptaci směnky
- Vydání dokumentů proti splnění jiných podmínek

Repo sazba Národní banky Srbska v letech 2015 – 2021 (leden)

2015 - 8,00 % , 2016 - 4,00 % , 2017 - 4,00 % , 2018 - 3,50 % , 2019 - 3,00 % , 2020 - 2,25 % , 2021 - 1,00 %

2.4 Daňový systém

Srbský daňový systém lze označit jako stabilní a poměrně přehledný. Je charakterizovaný nižšími daňovými sazbami. Například daň z příjmu je jednou z nejvýhodnějších v Evropě. DPH je nižší než ve většině zemí střední a východní Evropy.

Stručný popis nejvýznamnějších daní v Srbsku:

Daň z příjmů právnických osob činí 15 %.

Daň z příjmů fyzických osob - daňová sazba na výplaty činí 10 %. Ostatní osobní příjmy se zdaňují 20% sazbou. Nerezidentním fyzickým osobám se zdaňují pouze příjmy na území RS. Daňový plátcé má právo na daňový kredit v částce, kterou již zaplatil v zahraničí. Roční daňová sazba na příjmy cizích občanů činí 10 %, pokud jejich příjmy překročí 6 průměrných platů v Srbsku, jinak 15 %.

Daň z dividend a úroků činí 15 %.

Daň z přidané hodnoty - DPH se platí na každé úrovni prodeje zboží a služeb a vývozu zboží. Daňovým základem je cena prodaných výrobků a služeb, ve které není započtený DPH. Standardní DPH činí 20 % a účtuje se ve většině případů. Snížená sazba DPH činí 10 % a účtuje se na základní potraviny, denní tisk, komunální služby atd. DPH se neplatí v případě vývozu zboží a v oblasti mezinárodní letecké dopravy.

Daň z nemovitosti: Daň z nemovitosti pro daňové plátce, kteří mají obchodní účet, činí 0,40 % a pro ostatní plátce daň kolísá v závislosti na daňovém základu. Daňová sazba ve výši 2,5 % se účtuje v případě převodu vlastnických práv na nemovitostech. Poplatky za převod některých práv Sazba poplatků (daně) za převod tzv. absolutních práv (směsice různých práv, včetně převodu práv duševního vlastnictví) je proporcionalní a pro transfer akcií, dluhopisů a garancí právnických osob činí 0,3 % a pro transfer ostatních absolutních práv činí 2,5 %.

Daňové prázdny: Obchodní společnosti mohou být osvobozené od placení daní z příjmů právnických osob, pokud přijmou minimálně 100 nových zaměstnanců.

Užitečné kontakty:

- Daňová správa (www.poreskauprava.gov.rs)
- Ministerstvo financí (www.mfin.gov.rs)

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie je tradičním obchodním partnerem Srbska, země má v rámci kandidátských států po Turecku druhý největší objem obchodu s EU.

Z hlediska objemu obchodu se zbožím je Srbsko 27. největším vývozcem a 33. nejvýznamnějším dovozcem do EU.

Pro Srbsko v současnosti představuje Evropská unie trh, na který směřuje cca 66 % jeho vývozu a ze kterého přichází cca 63 % dovozu. Srbsko vykazuje vůči EU obchodní deficit.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	14 530,0	15 155,9	14 611,2	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	10 736,9	11 283,2	10 723,6	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-3 793,2	-3 872,7	-3 887,6	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemné hospodářské vztahy byly do roku 2009 charakterizovány postupným nárůstem obratu, především českého vývozu, a byl zřejmý zvýšený zájem české podnikatelské veřejnosti o teritorium. V r. 2009 došlo k přechodnému poklesu obchodní výměny. Tento trend se však okamžitě v roce 2010 zvrátil a za rok 2011 byl evidován dokonce rekordní obrat vzájemného obchodu a to jak u českého vývozu, tak i dovozu ze Srbska. Poté v letech 2012 a 2013 ke stagnaci vzájemného obchodu. Od roku 2014 obrat vzájemného obchodu opět výrazně roste a za rok 2019 vzrostl obrat na meziroční bázi o více než 10 %. Stagnace v roce 2020 byla způsobena krizí vyvolanou pandemií koronaviru covid-19. Do dalších let lze ale předpokládat návrat k výraznému nárůstovému trendu.

ČR je pro Srbsko z hlediska obratu 18. nejvýznamnější obchodní partner. Srbsko je z tohoto hlediska pro ČR 33. nejvýznamnější partner.

Obchodní výměna s ČR (mld. CZK)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	15,3	16,9	15,9	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	12,6	13,9	15,2	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-2,7	-0,6	-0,6	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Srbsko je kandidátskou zemí na vstup do EU. Vyjednává podmínky svého členství a v rámci přístupového procesu postupně přizpůsobuje svoji vnitřní legislativu a administrativní kapacitu unijnímu acquis. Vstup Srbska do EU se neočekává dříve nežli v roce 2025. Vzájemný obchod mezi Srbskem a členskými státy EU je takřka zcela otevřený, a to na základě Dohody o stabilizaci a přidružení. Výjimku představují některé zvláštní položky jako třeba víno, mladé hovězí či ryby, pro něž jsou zavedeny kvóty ve směru do EU, v opačném směru se můžete setkat s certifikačními požadavky apod.

Smlouvy s ČR

Mezivládní dohoda o ekonomické spolupráci, která byla podepsána v Praze dne 20. července 2005 je základním smluvním dokumentem, který umožňuje podporu vzájemných obchodně-ekonomických vztahů. Mimo jiné zakládá Smíšený česko-srbský výbor, jehož zatím poslední zasedání proběhlo ve dnech 2. a 3. prosince 2019 v Bělehradě. Příští XIII. zasedání se očekává ve 2. pol. 2021 v Praze.

Dohoda mezi Vládou České republiky a Svazovou vládou SRJ o vzájemné podpoře a ochraně investic vstoupila v platnost dne 29. ledna 2001. Novela dohody, potřebná s ohledem na vstupu ČR do EU a rozdělení soustátí Srbska a Černé Hory byla podepsána v Bělehradě dne 4. června 2010 a vstoupila v platnost 16. března 2011.

Dohoda o zamezení dvojího zdanění byla podepsána v Praze 11. listopadu 2004. Dodatkový protokol k této dohodě byl podepsán v září 2009 u příležitosti návštěvy ministryně financí Srbska Diany Dragutinović v ČR a vstoupil v platnost 28. února 2011.

Dne 14. května 2010 bylo podepsáno resortní **Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti zemědělství**. Vzájemná spolupráce se předpokládá zejména v těchto oblastech: hospodaření s vodou, veterinární medicína, rostlinná výroba, živočišná výroba, šlechtitelské programy, lesnictví, průmysl krmiv, zemědělský výzkum, rozvoj venkova a bezpečnost potravin.

3.3 Rozvojová spolupráce

Srbsko bylo jedním z největších příjemců vládního programu české zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

Od roku 2010 do konce roku 2017 patřilo Srbsko z hlediska koncepce rozvojové pomoci mezi tzv. **projektové státy**, což odpovídalo jak celkovému vývoji Srbska, tak i jeho postupnému přibližování EU. Aktivity ZRS ČR směřovaly především do sektorů zdravotnictví, státní správa a občanská společnost, podpora malých a středních podniků, zásobování pitnou vodou a sanitace a energetika. Projekty byly zaměřeny na přenos know-how, standardů EU a vhodných technologií. Větší důraz je nyní kladen na komerční návaznost na dříve realizované projekty a na širší přístup českých subjektů k projektům, financovaným ze strany EU. V uvedeném období se podařilo všechny projekty dokončit i přes některé komplikace a zdržení na srbské straně. Došlo k zintenzívnění koordinace s ostatními donory aktivními v Srbsku (nejen v rámci EU, ale i dalších skupin - např. „Friends of Sandžak“ a „Friends of South Serbia“). Celkem poskytla ČR Srbsku v období 2002-2019 pomoc v rozsahu cca 570 000 000 Kč.

Kromě bilaterálních projektů ZRS (zaujímají zhruba 70 % z celkového objemu finančních prostředků ZRS), patří mezi další formy ZRS také projekty transformační spolupráce MZV ČR. Dále byly realizovány projekty v rámci dotačního titulu „Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích“, projekty programu „Aid for Trade“ Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a řada dalších.

Od roku 2013 probíhají projekty v rámci Programu rozvojově-ekonomického partnerství MZV ČR (B2B), které za svůj bezprostřední cíl mají podporu spolupráce českých podnikatelských subjektů s místními partnery v rozvojových zemích s využitím přenosu znalostí a technologií.

Samostatnou kategorií jsou tzv. malé lokální projekty (MLP). Celkem byla touto cestou v období 2006–2020 poskytnuta pomoc v celkové výši cca 13 mil. Kč.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V Srbsku v současné době probíhá mimořádný boom z hlediska budování dopravní infrastruktury. Velké projekty jsou jak v oblasti rozvoje železniční sítě, tak silniční včetně klíčových dálnic, vodní dopravy (budování a modernizace přístavů) i letecké dopravy (letišť). Tyto projekty nebyly přerušeny ani v období výjimečného stavu, neboť jsou pro další rozvoj země zcela zásadní. Mimořádným projektem je například železniční rychlostní trasa Bělehrad–Budapešť. Projekt je financován z čínské strany, a proto možnosti jsou především v oblasti subdodávek. Celková hodnota trati, která by měla spojit řecký přístav Piraeus s Budapeští, je odhadována na 2,89 mld. USD. Srbsko realizuje i jiné projekty

na hlavních i regionálních tratích. Jedním z dalších významných projektů je rovněž modernizace 100 km trati Bělehrad–Niš v hodnotě 234 mil. USD. V současné době také pokračuje výstavba částí silničního Koridoru 10, který území Srbska spojí s Rakouskem, Maďarskem, se Slovinskem, s Chorvatskem, Bulharskem, se Severní Makedonií a s Řeckem.

► Stavební průmysl

V Srbsku lze v nejbližším období očekávat další kontinuitu rozmachu stavebnictví. V realizaci jsou velké stavební projekty. Rozběhla se výstavba gigantického projektu v centru hlavního města „Belgrade Waterfront“ či developerských projektů „Avala“ a „New River Port“. Roste poptávka po nových bytech, ale i modernizaci stávajících bytových domů a jejich energetické úspornosti. S tím souvisí i technologie pro monitorování spotřeby energií a vody a zařízení na jejich efektivnější využívání. Nárůst stavební výroby byl před vypuknutím koronavirové krize téměř +25 %. Tento trend by mohl být znovu obnoven již v roce 2021.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Při řešení epidemiologické krize velmi výrazně gradovala i potřeba maximální hygieny, čisté vody, zpracování odpadů, a to nejen ve městech, ale i v malých obcích a vzdálených municipalitách. Srbsku v podstatě chybí ucelená ekologická infrastruktura, jako jsou čistírny odpadních vod a funkční kanalizace. I systém zásobování pitnou vodou je na úrovni, která ani zdaleka nedopovídá požadavkům EU. Je proto patrný rostoucí zájem o dodávky technologií a řešení v této oblasti a s tím, jak se bude rozšiřovat čerpání z předvstupní pomoci EU, poroste i objem prostředků, které bude srbská státní správa nucena v této oblasti investovat. Celková hodnota investic se odhaduje na 5,6 mld. USD v průběhu dalších 25 let.

► Železniční a kolejová doprava

S modernizací dopravní infrastruktury nepřímo souvisí i modernizace vozového parku dopravců. Srbsko postupně obnovuje vozový park pro osobní i nákladní dopravu. Stávající vozový park z velké části již dlouho přesluhuje svou standardní dobu technické i morální životnosti, a lze tedy očekávat nejen nákupy nových, ale (kvůli složité hospodářské situaci) i ekonomicky zajímavější modernizaci stávajících dopravních prostředků. Město Bělehrad například připravuje vypsání výběrového řízení na dodávku kloubových autobusů, elektrobuses, tramvají a trolejbusů. Příležitosti na subdodávky pro MHD by mohly být i v souvislosti se zahájením výstavby metra.

► Energetický průmysl

Velké projekty v energetickém průmyslu si sice do značné míry již rozdělili čínští a ruští investoři, ale velmi dobré možnosti pro obchod i investice se otevírají pro dodavatele technologií v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Před modernizací je velká řada (často mazutových) tepláren. Dá se očekávat, že poroste poptávka po kotlích na štěpku, pelety a další biomasu. Paralelně s tím očekáváme nárůst zájmu o technologie na výrobu těchto alternativních paliv. Nové příležitosti nabízí i realizace plynovodu Turkstream či modernizace rafinérie Pančevo.

► Strojírenský průmysl

Strojírenská výroba má v Srbsku dobrou tradici již z dob bývalé Jugoslávie. V řadě výrobních podniků se nachází velké množství technologického vybavení a strojů českého původu, které jsou již za hranic své technické či morální životnosti. Lze proto očekávat poptávku po repasích, aktualizaci řídicích jednotek anebo nových strojích. Dodatečným impulzem, který přinese růst poptávky, jsou státní dotace pro vojenské strojírenské podniky, které se snaží modernizovat strojový park a dosáhnout tak zlepšení konkurenceschopnosti.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělské oblasti jsou příležitosti v dodávkách genetického materiálu skotu, technologií pro chov skotu a technologií pro zemědělský průmysl. Vzhledem k nutnosti zvyšovat konkurenceschopnost potravinářského komplexu je Srbsko nuceno investovat do navazujících zpracovatelských kapacit, což představuje příležitost pro dodavatele výrobních a plnicích linek, chladících zařízení, třídíček apod. Srbští zemědělci mohou čerpat podporu z IPARD fondů na roky 2021 - 2023, ze kterých budou mít možnost každý rok vyčerpat cca. 54 mil. EUR. Srbsko také různými pobídkami podporuje investory do zpracovatelského průmyslu zemědělských výrobků.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Tato kapitola poskytuje základní orientaci v neformálních pravidlech a zvyklostech při obchodním jednání v Srbsku.

Pro účely jednání se Srby je možné konstatovat, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Srbsko je nicméně země extrémů. Severní část historicky patřila do území Rakouska-Uherska, zatímco jih byl pod podstatným vlivem Osmanské říše. Rozdíly těchto dvou kultur se prolínají i do dnešního života v Srbsku a jsou citelné i v obchodní sféře.

4.2 Oslovení

Pro účely jednání se Srby je možné konstatovat, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Optimální je, jestliže českou firmu partnerovi doporučí třetí strana, které partner důvěřuje. Přítomnost velvyslance nebo obchodního diplomata na jednání v Srbsku by měla být vyhrazená především pro významná jednání. Naše velvyslanectví tuto podporu českým firmám nabízí, je ale vždy zapotřebí posoudit vhodnost takové podpory. To platí především pro jednání se státními úřady, státními nebo velkými podniky. Snažíme se také české firmy podporovat naší osobní účastí na veletrzích. K navázání kontaktů významně přispívají i projekty ekonomické diplomacie PROPED. Na ambasádě je také možné pořádat firemní prezentace spoluorganizované podnikatelskými asociacemi a svazy (za podmínek stanovených příslušnou směrnicí MZV ČR).

4.3 Obchodní schůzka

Většina schůzek probíhá v kanceláři partnera, v pracovní době, která ve většině firem začíná v 8.30 – 9.00 hodin. Málokdy se jednání podaří uzavřít po první schůzce, spíše lze očekávat jednání na etapy. Často se pokračuje v projednávání problematiky při pracovním obědě nebo večeři. Zde nutno podotknout, že obědy v Srbsku začínají obvykle okolo 14h, večeře pak od 20h. Běžný oblek na pracovní jednání je stejný jako v Česku. Při schůzkách s dlouhodobými klienty se hodí uvolněnější, sportovně elegantní styl. Srbové dávají přednost neformálnímu přístupu, ani na etiketu si moc nepotrpí. Obsah a úprava vizitek není jednotná a zásadně důležitá, vizitky je nicméně nutno mít s sebou. Kanceláře a restaurace jsou hlavním místem pracovních jednání. Při navázání důvěry můžete být pozváni domů nebo na chatu.

Při jednáních v Srbsku nehraje čas zásadní roli. Nicméně českým vyjednávačům se doporučuje dodržovat zásady slušného chování a na sjednanou schůzku přijít včas. Neměli byste též být překvapeni, pokud je k jednání přizván větší počet lidí i přes jejich nejasnou vazbu k předmětu jednání. Jednání vede služebně nejvýše postavený, jeho podřízení se ke slovu dostanou, jen pokud s tím vedoucí projeví souhlas nebo je k tomu sám vyzve. Obchodní schůzky jsou v porovnání s českými zvyky delší a obvykle vyžadují značnou trpělivost. Obecně platí, že čím je srbská firma větší, tím kratší je seznamovací či orientační fáze jednání. Většinou však Srbové chtějí svého partnera poznat blíže, navázat s ním přátelství a zjistit o něm, co nejvíce informací. Obchodnímu vyjednávání tedy každopádně předchází delší neformální rozhovor. V Srbsku emoce do obchodu patří. Srbové neskrývají své emoce, dávají najevo svoji náladu, spokojenost či nespokojenost, a to i před lidmi, které dobře neznají. Chovají se otevřeně a spontánně. Vzhledem k výraznému temperamentu často rozhodují impulzivně.

Při jednáních v restauracích se k jídlu běžně konzumuje tvrdý alkohol, víno nebo pivo. Při jednání ve firmě je možné úspěšné jednání na konci zapít, pokud to partner navrhne.

4.4 Komunikace

Obecně z hlediska Srbska platí, že k nevhodným tématům konverzace patří vnitřní a zahraniční politika, válka na Balkáně, vztah ke Kosovu apod. Oslovuje se slovy pán nebo paní ve spojení s funkcí nebo příjmením. Srbové rychle přecházejí k oslovování křestním jménem a tykání, často k tomu přistoupí i bez předběžného souhlasu. Akademické tituly s výjimkou doktorských či profesorských se většinou nepoužívají, přednost má oslovování uvádějící významnější pracovní pozici (např. pane řediteli, pane náměstků, apod.).

Úředním jazykem v RS je srbština s ekavským nářečím a s písmem cyrilicí, v každodenním životě je běžně používána i latinka. Znalost srbského jazyka může napomoci k daleko snadnější komunikaci. Zejména menší firmy ocení veškerou snahu vyjadřovat se v srbském jazyce. Pokud srbštinu neovládáme, je zvláště při domlouvání detailů obchodu nutný kvalitní tlumočnick. S mladými obchodníky či ve velkých firmách je možné komunikovat anglicky, případně německy nebo francouzsky. Starší generace je velmi málo jazykově vybavená.

Je zapotřebí do Srbska jezdit, komunikovat s partnery a udržovat vztahy. Operativní detaily je možné řešit telefonicky, velmi často přes Viber, který je v Srbsku populární.

4.5 Doporučení

Srbové velmi dají na první dojem, který jim vydrží překvapivě dlouho, a který je obtížné změnit. K detailům příliš nepřihlíží, často je považují za něco otravného, co vyřeší právníci nebo účetní. Důležité je udělat obchod a mít z toho dobrý pocit.

Mentalitě Srbů je vlastní, že v zájmu příznivého průběhu jednání snadno slíbí něco, co pak nemohou splnit. Srbové ne vždy rádi plánují a v jejich práci můžeme narazit na improvizování. Velmi neradi ustupují, a jestliže nevědí kudy kam, vymlouvají se na nedostatek pravomoci a omezené rozhodovací možnosti.

Podnikání a obchodování v Srbsku je, stejně jako v jiných zemích, především o lidech a vztazích. Je třeba obrnit se trpělivostí a umět se dohodnout, nacházet kompromisy a styčné body i tam, kde se to zprvu zdá nemožné. Osobní přítomnost nelze nahradit e-maily a kontrola realizace dohodnutých ujednání je naprosto zásadní.

4.6 Státní svátky

Zásadně není vhodné plánovat jednání v první polovině ledna, kdy Srbové oslavují Nový rok a Vánoce.

1. – 2. leden - Nový rok

7. leden - Božič - 1. den vánoční

15. – 16. únor - Den státnosti RS

1. – 2. květen - Mezinárodní den práce

11. listopad – Den příměří První světové války

Pohyblivý svátek Velikonoce (Uskrs/Vaskrs), 3 dny - Velký pátek, Velikonoční neděle a pondělí (počítáno dle juliánského kalendáře).

Srbové pravoslavného vyznání (84,6 % obyvatelstva) individuálně uctívají den rodinného světce, tzv. „Slavu“, kdy mají pracovní volno. Tyto dny jsou převážně v období od 27. října do 27. ledna, ale připadají i na jiná data jako je např. 6. května (sv. Jiří). Nejvíce se oslavuje sv. Mikuláš (19. prosince).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Standardní distribuční a prodejní síť zboží domácí proveniencí i zboží z dovozu zpravidla pokrývá území určitého regionu, u některých položek (např. osobní automobily) i území celého státu. Většinu distribučních a prodejních činností zajišťují malé a střední firmy. Velké a velké maloobchodní řetězce jsou v Srbsku zastoupeny spíše jen v potravinách - např. obchodní systém „DIS“. Zahraniční nadnárodní obchodní řetězce zastupuje chorvatský Agrokor s prodejními IDEA / Merkator, belgická společnost Delhaize s prodejními MAXI a řecký Veropoulos. Na trh vstoupil rovněž německý LIDL. Vyskytují se taktéž metody přímého prodeje zboží typu „až do domu“, nejčastěji se jedná o západní společnosti typu multilevel marketing (kosmetika Avon apod.).

Oblíbenou formou uplatnění dovozního zboží (a služeb) na trhu je zastupování zahraničních firem místními zástupci. V této oblasti je pocíťována silná konkurence o získání zastoupení (jakéhokoli) zahraničního komitenta. Význam této formy uplatnění na trhu není zanedbatelný, neboť v místních podmínkách hraje důležitou úlohu dlouhodobé osobní, často i příbuzenské, vazby a vztahy zástupců s potenciálními zákazníky. Na druhé straně se koneční spotřebitelé brání využívání služeb zprostředkování, neboť to zvyšuje konečnou cenu zboží. Zahraniční firmy se nejčastěji uchylují k poskytování zastoupení místním zástupcům na omezenou dobu, která je v případě spokojenosti obou stran dále prodlužována. Během této doby také většinou poleví tlak místních firem na udělení výhradního zastoupení, což je většinou spojeno s uvědoměním si vlastních omezení (finančních, organizačních, technických), případně velikosti trhu (místní firmy často operují pouze v určitém konkrétním území). S pokračující stabilizací ekonomiky v Srbsku a očekávanému růstu v dalších letech se stále více a více firem rozhoduje založit v Srbsku dceřinou společnost.

Srbsko zatím není členem Světové obchodní organizace a není tak vázáno ustanoveními GATT a dalších dohod. Členství Srbska ve WTO je ale jednou ze základních podmínek pro jeho vstup do EU a zapojení se do společné obchodní politiky EU. Přístupový proces země do WTO je v současné době však již v pokročilém stádiu, doposud mu brání mj. schválení novelizovaného zákona o GMOs. Srbsko je kandidátskou zemí na vstup do EU. Vyjednává podmínky svého členství a v rámci přístupového procesu postupně přizpůsobuje svoji vnitřní legislativu a administrativní kapacitu unijnímu acquis. Vstup Srbska do EU se neočekává dříve nežli v roce 2025. Vzájemný obchod mezi Srbskem a členskými státy EU je takřka zcela otevřený, a to na základě Dohody o stabilizaci a přidružení. Výjimku představují některé zvláštní položky jako třeba víno, mladé hovězí či ryby, pro něž jsou zavedeny kvóty ve směru do EU, v opačném směru se můžete setkat s certifikačními požadavky apod.

Srbsko má sjednány dohody o volném obchodu v rámci CEFTA (se státy Balkánu, které nejsou členy EU), dále s EFTA, Běloruskem a Tureckem. Z hlediska možných investic v Srbsku je jistě zajímavá existence dohody o volném obchodu s Ruskou federací, na základě které je většina položek s původem v Srbsku vyvážena bez cel (s administrativním poplatkem 1% hodnoty zboží). V okamžiku vstupu Srbska do EU však platnost těchto dohod skončí a bude uplatňován unijní obchodně-politický režim.

Systém technických požadavků na výrobky, stejně jak o veterinární a fytosanitární předpisy, je v srbských realitách velice složitou problematikou. Jednoznačně tedy doporučujeme v předstihu prověřit aktuální požadavky a to nejlépe angažováním místního partnera. Pro základní informace k této problematice je možné navštívit stránku www.tehnik.merr.gov.rs/en.html, kde jsou uvedené také linky na nejdůležitější instituce.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Právní postavení obchodních společností, jejich zakládání, řízení, změny a likvidace je v Srbsku regulováno **Zákonem o obchodních společnostech**. Tento zákon rovněž reguluje i zakládání a působení organizačních složek a obchodních zastoupení zahraničních právnických osob. Všechny tyto obchodní subjekty se registrují u Agentury pro obchodní společnosti Srbské republiky (dále jen APR). Samotný proces registrace v APR, pokud jsou splněny veškeré zákonem vyžadované náležitosti, trvá maximálně 5 dnů od momentu podání registrační přihlášky.

Každá organizační složka nebo obchodní společnost, včetně s.r.o., registruje pouze převážnou činnost. Vedle převážné činnosti může organizační složka vykonávat jakoukoliv jinou podnikatelskou činnost, která není zákonem zakázána (činnosti, pro které je zvláštním zákonem vyžadováno předchozí povolení, souhlas či jiný akt oprávněného orgánu Srbské republiky).

Založení organizační složky zahraniční právní osoby v Srbsku je možné na základě rozhodnutí oprávněného orgánu zahraniční právní osoby, které je předmětem registrace v APR. Mateřská společnost neomezeně odpovídá svým majetkem za povinnosti organizační složky vůči třetím osobám. Organizační složka nemá právní subjektivitu, jedná jménem a na účet mateřské společnosti a nemá svůj majetek. Má však v Srbsku registrovanou převážnou činnost, která se může lišit od předmětu podnikání mateřské společnosti. V srbském daňovém systému je organizační složka zahraniční právní osoby považována za rezidenta Srbské republiky, je povinným plátcem daně ze zisku a ostatních daní a může být evidována v systému DPH.

Organizační složky se využívají např. u rozsáhlých, nicméně často jednorázových infrastrukturních projektů, kde je výhodou zapojení do systému DHP, včetně vratek. Vyznačují se nejmenšími náklady na založení a zrušení při přímé kontrole z ústředí. Možné právní formy obchodních společností v Srbsku jsou: veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost.

Častou formou podnikání v Srbsku je obdoba české s.r.o. Vklad do společnosti může být peněžitý i nepeněžitý (věci a práva), s tím, že zákon předepisuje minimální výši peněžité části základního kapitálu s.r.o., která činí pouhých 100,00 RSD. Vyplácení zisku společníkům je možné v souladu se zakladatelskou listinou a je omezené pouze v případě tzv. „předluženosti společnosti“. Výhody i nevýhody podnikání v Srbsku prostřednictvím s.r.o. jsou obdobné, jako v České republice. Jde o dobrou cestu v případě předpokládaného dlouhodobého působení na tomto trhu nebo v případě společného podnikání se srbským partnerem.

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na kvalitu, vzhled a úpravu propagačních materiálů především v tištěné podobě se nikterak zvlášť neodlišují od ostatních evropských zemí.

Při vstupu nové firmy na trh je vždy oceněno vydání materiálů v srbském jazyce (pozor na profesionální úroveň překladů!).

Vzhledem k rozšířenosti TV a rozhlasového trhu téměř neexistují přesně vyprofilované kanály či stanice, s jejichž pomocí by bylo možné přesně zasáhnout cílovou skupinu. Z hlediska PR je častým nedostatkem nezkušenost a nepřilíš velká ekonomická erudovanost nemalé části novinářů. Při plánování sdělení prostřednictvím HSP je třeba si toho být vědom a trvat na autorizaci (není považována za samozřejmost).

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Srbské předpisy v oblasti ochrany duševního vlastnictví jsou již ve větší míře zharmonizované se Směrnicemi EU, ale ve skutečnosti se nedostatečně provádějí. V Srbsku problém s porušováním duševního vlastnictví a s falsifikováním nadále přetrvává. Existuje 5 základních zákonů z oblasti ochrany duševního vlastnictví (Zákon o patentech, Zákon o autorských právech, Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně průmyslového vzoru a Zákon o topografii integrovaných obvodů).

Od 1. října 2010 se Srbsko stalo členem Evropského patentového úřadu. Ovšem v záležitostech copyrightu jsou někdy kritizovány nedostatky u práv souvisejících s pronájmem a půjčováním. V oblasti výkonu ochrany IPRs je základní postavení srbské celní správy. Existuje databáze celních žalob na porušení IPRs. Nedostatek soudních specialistů na IPRs však výrazně snižuje efektivitu celého systému.

Všechny zákony jsou ke stažení na webových stránkách srbského Úřadu pro duševní vlastnictví (www.zis.gov.rs).

5.5 Trh veřejných zakázek

Právní rámec pro veřejné zakázky je v Srbsku v podstatě na standardní evropské úrovni (což neplatí pro rozsah výjimek a přesnost pravomocí příslušných orgánů). Nicméně problémy se vyskytují při jeho aplikaci. Instituce, které mají dohlížet na hladký průběh veřejných výběrových řízení jsou podkapitalizované. Novela zákona o veřejných zakázkách (Law on Public Procurement) byla přijata v prosinci 2019 a zákon se provádí od 1. července 2020. Novela ještě více zesílila nezávislost Úřadu pro veřejné zakázky a přinesla řadu změn, např. povinnost každého zadavatele zaslat nejpozději do 31. ledna běžného roku Úřadu pro veřejné zakázky a státní auditorské instituci informaci o ročním plánu zakázek. V této informaci mají být uvedeny důvody a opodstatněnost každé jednotlivé zakázky a způsob stanovení odhadované hodnoty veřejné zakázky. Každý zadavatel je dále povinen nejpozději do 31. března běžného roku vypracovat zprávu o realizaci plánu zakázek v předchozím roce, který též zasílá výše uvedeným institucím. Zákon jako standardní způsob výběru dodavatele u veřejných výběrových řízení stanoví tzv. otevřený postup („otvorení postupak“). Výjimkami z toho pravidla jsou tzv. restriktivní postup („restriktivni postupak“) a tzv. sjednávací postup („pregovarački postupak“), které jsou často předmětem kritiky zejména ze strany EU. Cílem zákona je mj. omezit tyto výjimky, které budou schvalovány pouze v nejnaléhavějších případech.

Restriktivní postup se nejvíce blíží systému předkvalifikace, kdy v 1. kole musí účastníci výběrového řízení prokázat svoji odbornou způsobilost vykonat nabízené práce. U zahraničních účastníků tendru musí jeho vypisovatel prověřit správnost předložených dokumentů, kterými mají potvrzení příslušných orgánů země, kde je účastník tendru registrován. V praxi také někteří zadavatelé požadují, aby nabídky zahraničních subjektů byly opatřeny razítkem příslušného velvyslanectví. „Pregovarački postupak“ je proces, kdy vypisovatel tendru může bez předchozího zveřejnění informace oslovit pouze vybrané firmy. To se vztahuje především na případy, kdy z objektivních důvodů, nebo z důvodu ochrany autorských práv, mohou dodávku vykonat pouze konkrétní dodavatelé. K tomu může dojít pouze v případech, že ani otevřený ani restriktivní postup nevedou k požadovanému výsledku (nabídky nejsou odpovídající, pro vypisovatele tendru nepřijatelné či nejsou-li doručeny žádné nabídky po vypsání otevřeného či restriktivního postupu). Jako objektivní příčinu zákon uznává i časovou tíseň.

Všechny podrobnější informace, včetně vypisovaných zakázek a textu zákona o veřejných zakázkách v angličtině lze nalézt na internetových stránkách příslušného úřadu.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Ve většině oblastí (vydávání bankovních akreditivů a záruk, doplňování legislativní báze, poskytování informací) je situace srovnatelná s ostatními zeměmi jihovýchodní Evropy.

Občasným problémem, především při dodávání technologických celků či investování, jsou vztahy s místními radnicemi a jimi řízenými komunálními službami. Vzhledem k politické provázanosti jednotlivých regionálních představitelů se může stát, že se politické problémy odrazí na fungování organizací vůči podnikatelům. Může se tak prodloužit např. vydávání různých povolení či pod.

Samostatnou kapitolou je občasná zkušenost našich firem, kdy se svými potenciálními partnery dlouze jednájí bez toho, aniž by debata měla nějaký reálný základ (partner nemá finanční krytí či podobně). Je vhodné během rozhovoru hledat odpověď na otázku, zda je diskuze potřebná a vede k cíli či se jedná o ztrátu času. Zároveň je však třeba být trpělivý. České firmy uzavřely mnoho obchodů právě díky trpělivosti.

Řešení sporů při jejich případném vzniku závisí na formulaci podmínek v obchodním kontraktu. Srbský partner v naprosté většině případů trvá na jejich řešení u Obchodního soudu v Bělehradě („Trgovinski sud“) nebo u Arbitrážního soudu při Hospodářské komoře Srbska podle místního právního řádu. S některými významnými firmami lze sjednat řešení případných sporů i v zahraničí podle jiného obchodního práva, např. u Arbitrážního dvora ve Vídni podle rakouského obchodního práva.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Srbsko převzalo rozhodnutí SČH (Státního společenství Srbsko a Černá Hora) jednostranně (na základě rozhodnutí vlády, které stále trvá) zrušit vízovou povinnost vůči občanům vybraných států včetně zemí EU spolu s Českou republikou pro turistické cesty do 90 dnů s platností od 31. 5. 2003 – i pro tranzitní cesty. **Bezvízový režim je bez jakýchkoli dalších vstupních poplatků.**

Od 12. 6. 2010 mohou občané ČR a dalších států EU vstupovat do RS i na občanské průkazy. Mít u sebe cestovní pas není již podmínkou. Dítě mladší 15 let, nemá-li svůj vlastní cestovní pas, musí být zapsáno v cestovním pase rodiče (pozor, od r. 2012 se děti do cestovního pasu rodiče v ČR nezapisují). Pokud s dítětem cestuje jen jeden z rodičů, je dobré mít u sebe úředně ověřený písemný souhlas druhého rodiče. Totéž platí v případě, že osoby nemají ve svém pasu vstupní razítko ze srbského hraničního přechodu s některým z ostatních sousedních států ne starší 90 dnů s tím, že během těchto 90 dnů zároveň neopustili území Srbska resp. Kosova. Vstup na území Srbska z území Kosova je možný s platným občanským

průkazem.

Přihlašovací povinnost pobytu (do 24 hodin): Každý cizinec musí přihlásit svůj pobyt delší 24 hodin na místně-příslušném oddělení policie. Jeden exemplář formuláře potvrzeného policií je třeba mít během pobytu v Srbsku u sebe. Jste-li ubytováni v hotelu, kempu aj. plní tuto povinnost ubytovací zařízení; doporučujeme uschovat doklad o zaplacení ubytování minimálně do opuštění území Srbska, a to z důvodu případné reklamace v případě nesplnění ohlašovací povinnosti o vašem pobytu ze strany ubytovatele. Ve všech ostatních případech (pobyt u příbuzných, známých apod.) vás musí přihlásit majitel nemovitosti, ve které budete bydlet během své návštěvy Srbska. Může tak učinit i bez vaší přítomnosti, ale k přihlášení bude potřebovat váš cestovní doklad. Před odjezdem se každý musí odhlásit již osobně. Potvrzení o přihlášení k pobytu vyžadují hlídky pořádkové a dopravní policie a příležitostně i pasová kontrola při výstupu ze země. Nesplnění této povinnosti mohlo donedávna v rámci řízení u přestupkového soudu vynést i trest krátkodobého odnětí svobody (zpravidla v délce trvání do 7 dnů), udělení pořádkové pokuty i zákaz dalších cest do země.

Ačkoliv by měl být v případě nesplnění povinnosti přihlásit ubytovaného cizince postihován ubytovatel, v praxi se zastupitelský úřad ČR v Bělehradě setkal s případy, kdy pokuta byla udělena ubytovanému. Výše pokuty se může pohybovat v rozmezí od 5 000 do 25 000 RSD (1 100 až 5 500 Kč). Před odjezdem ze země je nutné se na policii odhlásit.

Nocování ve volné přírodě je zakázáno. Spaní pod širákem, ve stanu či pouze ve spacáku je možné pouze ve vyhrazených tábořištích. Také nocování v karavanu-přívěsu je povoleno pouze na vyhrazených místech (campingy). Vzhledem na vyskytnuvší se případy vloupání do automobilů během spánku cestujících a loupežného přepadení se důrazně nedoporučuje přespání v autě odstaveném na odpočívadle, čerpací stanici či jinde mimo tábořiště, ani zastavení na (zpravidla neosvětlených) odpočívadlech bez čerpacích stanic.

Pokud do Srbska přicestujete s vozem, jehož nejste vlastníkem, je nutno mít s sebou i plnou moc vystavenou vlastníkem vozu (v angličtině) a s ověřeným podpisem vlastníka. Plná moc může být požadována na hranicích a je vždy vyžadována v případech odtahování vozu pro špatné parkování. Doporučujeme podpis ověřit u notáře či na městském úřadě, v některých oblastech Srbska mohou být problémy s ověřením provedeným Českou poštou.

Omezení pro dovoz a vývoz valut a místní měny: Platí POVINNOST DEKLAROVAT CIZÍ VALUTY při příjezdu do RS. Na hraničním přechodu při vstupu do RS je třeba celním orgánům deklarovat cizí valuty v hotovosti a požadovat vydání písemného potvrzení. V opačném případě hrozí zabavení valut nad povolený limit 10 000 EUR na osobu při výstupu ze země. Šance na vrácení zabavených valut je poměrně malá. ZÚ Bělehrad zde nemůže zajistit efektivní pomoc, jelikož nedeklarování valut při vjezdu představuje porušení platných právních norem. Bezcelně lze dovézt zboží pro osobní potřebu, a to v množství odpovídajícím době pobytu na území RS a účelu cesty. Povinná směna valut není vyžadována. Dovozy cizí měny není omezen a na hranicích většinou není třeba prokazovat dostatek finančních prostředků pro pobyt. Pro dovoz či průvoz zbraní je potřebný zbrojní list vydaný Velvyslanectvím RS v Praze. Na hraničním přechodu je třeba přihlásit a nechat si vystavit doklad k radiostanici instalované ve vozidle. Zakázán je dovoz a neoprávněné používání omamných a psychotropních látek a jedů. Zákaz dovozu potravin živočišného původu – opatření proti onemocnění slintavky a kulhavky. Dovozy drobných domácích zvířat je možný po předložení mezinárodního očkovacího průkazu (vč. vakcinace proti vzteklině) a veterinárního potvrzení o zdravotním stavu o tom, že místo předchozího pobytu zvířete není postiženo některou z infekčních nemocí. Toto potvrzení nesmí být starší 2 dnů před vstupem na území RS. Doporučuje se dále vystavit potvrzení obsahující relevantní údaje k převáženému zvířeti (rasa, stáří, místo původu). Zvláštní poplatky ve vztahu k domácímu zvířectvu se na hranicích zatím nevyžadovaly. Od 1. října 2004 je možné cestovat se psy, kočkami a fretkami pouze s pasem dle nařízení (ES) č. 998/2003. Jedná se o jednotný doklad platný pro EU. Aktuální informace je možné nalézt na internetových stránkách Státní veterinární správy ČR a možné změny a aktuální informace může poskytnout i Velvyslanectví RS v Praze.

Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince: Situace v RS je stabilní a klidná. Nebezpečí incidentů se může objevit např. v případě významných sportovních akcí (mj. kvůli tvrdému jádru fanoušků fotbalových klubů Crvena Zvezda a Partizan Bělehrad či např. v případě mezistátního utkání např. s Chorvatskem). V případě cesty do oblastí bezprostředně sousedících s Kosovem a Severní Makedonií doporučujeme informovat se v předstihu na aktuální situaci. Při cestování po silnici se doporučuje vůbec nevyužívat odpočívadla a na krátké zastávky využít jediné dobře osvětlené čerpací stanice. Rozhodně nedoporučujeme přenocování na žádném z těchto míst.

Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU: Při cestě do Srbska náleží českému držiteli Evropského průkazu zdravotního pojištění nárok na věcné dávky v rozsahu nutné a neodkladné zdravotní péče podle srbského práva na účet své české zdravotní pojišťovny. Má být poskytnuta taková péče, jejíž poskytnutí je nezbytné pro odvrácení ohrožení zdraví či života a jejíž poskytnutí nelze odložit na dobu po návratu do ČR. Nárok na zdravotní péči na základě mezinárodní smlouvy lze v Srbsku uplatnit pouze u lékařů a nemocnic, které mají smlouvu s Republikovým fondem zdravotního pojištění.

V případě některých zdravotnických zákroků a ošetření se dle srbského práva platí spoluúčast. V případě nutnosti lékařské péče v Srbsku je potřeba se nejdříve obrátit na Republikový fond zdravotního pojištění (Republički fond za zdravstveno osiguranje, v Bělehradě sídlí pobočka na adrese Nemanjina 30), kde bude po předložení Evropského průkazu zdravotního pojištění (u turistů) nebo Potvrzení o příslušnosti k právním předpisům CZ/SRB 101 (u dlouhodobě pobývajících osob) pojištěnci vydán formulář INO-1. S tímto potvrzením se pojištěnec prokazuje u smluvních lékařů. Bez splnění uvedených náležitostí je třeba počítat s platbou v hotovosti (v dinárech). Opatřit si formulář INO-1 doporučuje ZÚ Bělehrad každému, kdo má v RS dlouhodobý pobyt. Zejména při kratších cestách či tranzitu územím Srbska ZÚ i nadále doporučuje v ČR před cestou uzavřít cestovní zdravotní pojištění na komerčním základě. Pokud se pojištěnec nemůže předem obrátit na pobočku republikového fondu (zejména v případě náhlého zhoršení zdravotního stavu, např. při autonehodě), ošetří ho smluvní zdravotnické zařízení i bez předchozí registrace. Více informací lze nalézt na adrese www.kancelarzp.cz/cs/smluv-staty/srbsko.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Jestliže se zakládá pracovní poměr s cizím občanem, jsou aplikována ustanovení Zákona o uzavírání pracovního poměru s cizími občany.

Cizí občan může být zaměstnán a pracovat v Srbsku, jestliže má pracovní povolení a je přihlášen podle relevantního článku zákona. Pracovní povolení se může vydat cizinci, který má povolení pro trvalý nebo dočasný pobyt nebo jiný doklad v souladu se zákonem. Cizinec, který má pracovní povolení v Srbsku, může provádět pouze práci, pro kterou pracovní povolení obdržel. Pracovní povolení se vydává na dobu určitou a jeho trvání záleží na účelu. Pracovní povolení vystavuje Státní úřad pro zaměstnávání Srbské republiky. Vláda RS zajišťuje roční kvótu pracovních povolení pro cizince, kterou se omezuje počet cizích občanů na pracovním trhu v Srbsku.

5.9 Veletrhy a akce

Kromě řady lokálních a regionálních výstav fungují v Srbsku tři **hlavní veletržní areály**:

Bělehradský veletrh (www.sajam.co.rs),

Veletrh Novi Sad (www.sajam.net),

Veletrh Kragujevac (www.sumadijasajam.rs).

Na jejich webových stránkách lze nalézt aktuální přehledy pořádaných akcí.

Mezi hlavní akce patří v Srbsku následující veletrhy:

Stavební veletrh SEEBBE (duben)

Veletrh RENEXPO (květen)

Technický veletrh SAJAM TEHNIKE (květen)

Zemědělský veletrh POLJOPRIVREDA (květen)

Obranný veletrh PARTNER (červen)

Veletrh ENERGETIKA a ECOFAIR (říjen)

Veletrh SAJAM VODA (listopad)

Mezi nejvýznamnější veletrhy, kterých se tradičně účastní i české firmy, patří např. strojírenský veletrh Tehnika (Bělehrad, původní termín 8. - 11. 6. 2021, ale odloženo až na květen 2022) a zemědělský veletrh v Novém Sadě, kde navíc v letošním ročníku Česká republika bude vystupovat jako Země partner (Novi Sad září 2021).

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky je umístěno v centru Bělehradu, v blízkosti budovy parlamentu („Narodna Skupština“), městské radnice („Skupština grada“), kostela Svatého Marka („Crkva Svetog Marka“) a parku Tašmajdan. Nejbližší silniční křižovatkou je křížení ulic Takovska a Kneza Miloša s Bulevarem kralja Aleksandra (60 m). Monumentální stavba československého zastupitelského úřadu, v současné době Velvyslanectví České republiky, byla vybudována podle projektu českého architekta Aloise Mezery. Slavnost položení základního kamene nového zastupitelského úřadu se uskutečnila na svátek sv. Václava v roce 1925 a již o dva roky později, v říjnu r. 1927, se českoslovenští diplomaté přestěhovali do téměř dokončeného nového sídla, na jehož stavbě se podílely jak československé, tak i jugoslávské firmy pod vedením pražské stavební firmy Matěje Blechy. Úřad byl z rozhodnutí ministra zahraničních věcí E. Beneše slavnostně otevřen v den narozenin československého prezidenta T. G. Masaryka dne 7. března 1928.

Velvyslanectví ČR v Bělehradě

adresa Bulevar kralja Aleksandra 22, 11000 Beograd, Serbija

telefon (+381 11) 33 36 200, fax 323 64 48

email - obecný: belgrade@embassy.mzv.cz obchodní úsek: Commerce_Belgrade@mzv.cz konzulární úsek: consulate_belgrade@mzv.cz

web: www.mzv.cz/belgrade

Pracovní doba:

pondělí - čtvrtek 7.30 - 16.15 hod.

pátek 7.30 - 15.00 hod.

V Srbské republice má své zastoupení agentura Czechtrade, která od r. 2020 rovněž sídlí na adrese velvyslanectví.

telefon (+381 11) 33 36 225

email: martin.smejic@czechtrade.cz

Bělehradské Letiště Nikola Tesla se nachází cca 15 km od centra města směrem na západ (u dálnice Bělehrad - Záhřeb). Městská doprava zajišťuje každých 30 minut spojení centra (autobusové nádraží Zeleni venac) s letištěm autobusem č. 72.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Volací předčíslí: + 381 (Srbská republika) - 011 (Bělehrad, Srbsko).

- policie 192
- hasiči 193
- záchranka 194

- pohotovostní služby 112
- služba pro informování a varování 1985
- silniční služba AMSS (Auto-moto Savez Srbije) a silniční služba 1987. Volání na tato čísla je zdarma.

U auto-moto služby doporučujeme kontaktovat i auto-moto-svaz v ČR - ÚAMK a ABA.

Další důležitá telefonní čísla:

- Odtahová služba v Bělehradě 311 12 56, 222 12 56;
- Informace o telefonních číslech 11811;
- Železnice Informace - Hlavní nádraží Bělehrad 011/360-28-99;
- Informace o železničním spojení v zahraničí vč. RS poskytují i České dráhy - mezinárodní přeprava;
- Letecká přeprava - Letiště Nikola Tesla 011/2097-828
- Autobusová přeprava, informace Bělehrad autobusové nádraží 011/2636 299 a st. Lasta 0800 334 334 (bezplatná linka).

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Webové stránky a kontakty na všechna ministerstva, vládu, prezidenta:

- www.predsednik.rs (úřad prezidenta Srbské republiky)
- www.srbija.gov.rs (oficiální internetová stránka srbské vlády)
- www.mpn.gov.rs (ministerstvo školství, vědy a technologického vývoje)
- www.minpolj.gov.rs (ministerstvo zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství)
- www.mre.gov.rs (ministerstvo hornictví a energetiky)
- www.mod.gov.rs (ministerstvo obrany)
- www.kultura.gov.rs (ministerstvo kultury)
- www.mfin.gov.rs (ministerstvo financí)
- www.privreda.gov.rs (ministerstvo hospodářství)
- www.ekologija.gov.rs (ministerstvo životního prostředí)
- www.mgsi.gov.rs (ministerstvo stavebnictví, dopravy a infrastruktury)
- www.mtt.gov.rs (ministerstvo obchodu, cestovního ruchu a telekomunikací)
- www.mpravde.gov.rs (ministerstvo spravedlnosti)
- www.mduls.gov.rs (ministerstvo pro státní správu a místní samosprávu)
- www.minljmpdd.gov.rs (ministerstvo pro lidská práva a sociální dialog)
- www.mup.gov.rs (ministerstvo vnitra)
- www.mfa.gov.rs (ministerstvo zahraničí)
- www.mei.gov.rs (ministerstvo pro evropskou integraci)
- www.zdravlje.gov.rs (ministerstvo zdravotnictví)
- www.minrzs.gov.rs (ministerstvo práce, zaměstnanosti a pro veterány a sociální otázky)
- www.minbpd.gov.rs (ministerstvo pro demografii a péči o rodinu)

- www.mos.gov.rs (ministerstvo mládeže a sportu)
- www.mbs.gov.rs (ministerstvo pro péči o venkov)
- www.pks.rs (Hospodářská komora Srbska)
- www.ras.gov.rs/en (Rozvojová agentura Srbska, zaměřená na podporu investic do Srbska)
- www.nbs.rs (Národní banka Srbska)
- www.purs.gov.rs (daňová správa)

další kontakty

- www.krstarica.com (hlavní srbský prohlížeč internetu, existuje i v anglické verzi). Tyto stránky jsou kvalitně zpracovány a lze na nich najít adresy všech ostatních srbských internetových stránek.
- www.planplus.rs (přesné vyhledání adresy)
- www.beograd.rs (oficiální internetová stránka města Bělehrad)
- www.belgrademaps.com/en/ (mapa bělehradské MHD)
- www.beg.aero/en/ (letišťe Bělehrad) www.bas.rs/basweb_eng (spojení z autobusové stanice Bělehrad)
- w3.srbrail.rs/ZSRedVoznje/en (jízdni řády vlaků)